W przestrzeni konferencyjnej MYSIA 3 odbyła się prezentacja najnowszego raportu Instytutu Sobieskiego pt. „Architektura suwerenności. Logistyka obronna w dobie zagrożenia wojną”. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele administracji publicznej, Sił Zbrojnych RP, przemysłu obronnego oraz środowiska inwestycyjnego, którzy debatowali o tym, jak zwiększyć odporność polskiego sektora obronnego w warunkach rosnących napięć geopolitycznych i niepewności międzynarodowych łańcuchów dostaw. Raport pokazuje, że współczesna suwerenność przemysłowa nie oznacza pełnej samowystarczalności, lecz zdolność do utrzymania produkcji, serwisowania i rozwoju systemów obronnych nawet w sytuacji zakłóceń na rynkach międzynarodowych.

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

Suwerenność to nie autarkia

Panel otwierający poświęcony był związkom między odpornością państwa a europejskim przemysłem obronnym. Uczestnicy zgodnie podkreślali, że budowa bezpiecznych łańcuchów dostaw wymaga realistycznego podejścia do współczesnych zależności gospodarczych oraz długoterminowego planowania państwowego.

Jak wskazywał płk Włodzimierz Sąkól, Dyrektor Departamentu Technologii Przełomowych w Biurze Bezpieczeństwa Narodowego, pełna suwerenność krajowego łańcucha dostaw pozostaje nierealistycznym celem. Kluczowe jest natomiast identyfikowanie obszarów krytycznych i budowanie takich mechanizmów zaopatrzenia, których poziom ryzyka będzie akceptowalny z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa. W jego ocenie konieczne jest również dostosowanie systemu zamówień publicznych do nowych realiów strategicznych oraz zapewnienie przemysłowi przewidywalnej perspektywy zamówień, umożliwiającej rozwój

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

kompetencji i inwestycji.

> „Pełna suwerenność polskiego łańcucha dostaw to fikcja. Musimy zbudować łańcuch dostaw, którego ekspozycja na ryzyko jest akceptowalna” – mówił płk Sąkól, dodając: „Państwo musi ponieść część ryzyka, aby przemysł mógł się rozwijać.”

Podobne stanowisko przedstawił gen. dyw. Dariusz Mendrala, Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych. Wskazał, że część współczesnych wyzwań w obszarze bezpieczeństwa i obronności jest następstwem wieloletniego ograniczania zdolności obronnych po zakończeniu zimnej wojny. Podkreślił jednocześnie kluczową rolę ścisłej współpracy między wojskiem a przemysłem oraz potrzebę kompleksowego i długofalowego podejścia do budowy potencjału obronnego państwa.

Zdaniem gen. dyw. Dariusza Mendrali rozwój architektury suwerenności stanowi niezbędny element wzmacniania bezpieczeństwa narodowego i przygotowania państwa do skutecznego reagowania na współczesne zagrożenia. Jak podkreślił, jest to proces wymagający skoordynowanych działań na poziomie strategicznym i operacyjnym.

> „Budowa architektury suwerenności to kwestia systemowa. Jest to konieczność, aby przygotować państwo do skutecznej obrony” – podsumował szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych.

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

Od polonizacji do odporności

Główne założenia raportu przedstawili jego autorzy: dr Piotr Woyke (redaktor naukowy raportu, dyrektor Instytutu Wschodniej Flanki, ekspert ds. polityki obronnej), Krzysztof Michalski (ekspert ds. współpracy międzynarodowej, radarów i sensorów) oraz Przemysław Humięcki (analityk sektora obronnego, ekspert ds. techniki lądowej i łańcuchów dostaw). Podkreślali oni, że debata o polskim przemyśle obronnym zbyt często koncentruje się na samych zakupach uzbrojenia lub poziomie polonizacji produkcji, podczas gdy kluczowym wyzwaniem jest budowa całej architektury zapewniającej ciągłość produkcji i eksploatacji sprzętu w czasie kryzysu.

Autorzy raportu wskazali, że Polska dysponuje szeregiem dobrze rozwiniętych kompetencji w sektorze obronnym, a liczba rzeczywistych luk jest mniejsza, niż często przedstawia się to w debacie publicznej. Jednocześnie podkreślili, że niektóre kluczowe zdolności wymagają szybkiego wzmocnienia, ponieważ ich odbudowa

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

może trwać latami.

> „Autarkia i polonizacja wszystkiego nie jest optymalna, nie tędy droga. Ważna jest suwerenność” – zaznaczył dr Piotr Woyke.

Szczególne miejsce w prezentacji zajęły doświadczenia płynące z wojny na Ukrainie. Wśród najważniejszych lekcji wymieniono znaczenie rozproszonej i elastycznej produkcji, szybkiego wdrażania innowacji opartych na doświadczeniach pola walki, ograniczania barier administracyjnych oraz identyfikowania ukrytych „wąskich gardeł” w łańcuchach dostaw.

Przedstawiona przez autorów „matryca suwerenności” pozwoliła zidentyfikować obszary wymagające interwencji państwa oraz zaproponować trzy podstawowe kierunki działań: lepsze monitorowanie łańcuchów dostaw, wzmacnianie dostępu do alternatywnych źródeł zaopatrzenia oraz inwestycje w rozwój kluczowych zdolności produkcyjnych.

> „Matryca suwerenności pokazuje, co kontrolować i jak interweniować” – wyjaśniał Krzysztof Michalski. Jak wyjaśniał, analiza objęła pięć obszarów: amunicję 155 mm, drony, pojazdy lądowe, serwisowanie (MRO) oraz radary. „Zidentyfikowaliśmy siedem ogniw z luką niezabezpieczoną i trzy tory potencjalnych interwencji” – mówił Michalski. Wymienił je kolejno: „pomiarowy, czyli raportowanie wolumenu i montażu, dostępowy – drugie źródło, zapasy, prawa integracyjne i prawo do naprawy, oraz inwestycyjny, czyli rozbudowa zdolności wytwórczych”.

> Jak podkreślał Przemysław Humięcki, suwerenności przemysłowej nie mierzy się miejscem montażu końcowego ani procentowym udziałem krajowych komponentów. O odporności całego systemu decydują często te ogniwa łańcucha dostaw, które są najmniej widoczne, ale jednocześnie najbardziej krytyczne dla ciągłości produkcji i serwisowania sprzętu. „Polonizacja i montaż nie mierzą suwerenności. Suwerenność rozkłada się warstwowo, nie geograficznie” – stwierdził Humięcki. „Polska ma dobrze przygotowane rozwiązania, a luki pojawiają się w środkowych ogniwach łańcuchów. Ich zamknięcie to kwestia odpowiedniej polityki, a nie

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

nakładów finansowych” – wskazywał Humięcki. „Brak danych jest najtańszą do usunięcia luką, natomiast certyfikacja i infrastruktura testowa pozostają wąskim gardłem” – dodał. Wśród rekomendacji raportu wymienił m.in. sprawozdawczość wolumenową jako warunek transzy finansowania, jedno postępowanie inwestycyjne dla całego pasma chemii miotającej i wybuchowej, traktowanie napędów i przekładni jako wspólnej rodziny komponentów, certyfikację procesu, a nie produktu, oraz współpracę subregionalną.

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

Kto sfinansuje europejskie zdolności obronne?

Druga część wydarzenia była poświęcona finansowaniu rozwoju przemysłu obronnego i roli kapitału prywatnego w budowie nowych zdolności produkcyjnych.

Aistis Šimaitis, współzałożyciel i prezes Onodrim Industries, podkreślał, że europejska suwerenność przemysłowa wymaga współpracy pomiędzy państwami i budowy wspólnego, przewidywalnego rynku, a nie powielania tych samych zdolności w każdym kraju.

> „Suwerenność to nie niezależność. Rządy powinny współpracować, aby budować stabilny, przewidywalny rynek w ramach Europy, a nie duplikować zdolności” – mówił Šimaitis.

Zdaniem Macieja Firleja, przedstawiciela Expeditions, rozwój nowoczesnych

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

technologii obronnych wymaga sprawnie funkcjonującego rynku venture capital oraz stworzenia lepszych warunków dla rozwoju nowych przedsiębiorstw. Wskazywał przy tym, że innowacje często pojawiają się poza największymi podmiotami sektora.

> „Problemem Polski jest zmonopolizowany rynek, na którym trudniej rozwija się VC" – ocenił Firlej.

Rafał Łaba z APS Systems zwracał uwagę, że kluczowym warunkiem rozwoju przedsiębiorstw technologicznych jest przewidywalny popyt oraz sprawnie działający ekosystem współpracy. Podobny pogląd prezentował Paweł Poncyliusz z WB Group, który podkreślał, że najlepszym sposobem finansowania przemysłu pozostają długoterminowe zamówienia pozwalające firmom budować i utrzymywać zdolności produkcyjne. Jednocześnie wskazywał na potrzebę ściślejszej współpracy dużych i małych przedsiębiorstw przy tworzeniu rozwiązań dla sił zbrojnych.

> „Przewidywalny popyt to najlepszy sposób na rozwój sektora" – podkreślił Łaba.

> „Najlepszym programem finansowania spółek jest składanie zamówień z horyzontem czasowym, a nie subsydia. Pozwala to budować i podtrzymywać zdolności produkcyjne" – mówił Poncyliusz.

Z kolei Adam Piotrowski z VIGO Photonics podkreślał znaczenie technologii podwójnego zastosowania (dual-use), które mogą rozwijać się zarówno dzięki popytowi wojskowemu, jak i cywilnemu. W jego ocenie dywersyfikacja odbiorców oraz rozwój eksportu zwiększają odporność przedsiębiorstw i całego sektora.

> „Producenci powinni tworzyć rozwiązania, które znajdą zastosowanie także w sektorze prywatnym. Eksport to kolejny sposób na ograniczenie uzależnienia od wojska" – mówił Piotrowski.

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

Odporność jako warunek bezpieczeństwa

Dyskusja wokół raportu pokazała szeroką zgodność uczestników co do jednego zasadniczego wniosku: współczesna suwerenność przemysłowa nie polega na produkowaniu wszystkiego samodzielnie. Jej fundamentem jest zdolność do utrzymania ciągłości dostaw, produkcji, napraw i modernizacji systemów obronnych nawet w warunkach kryzysowych.

Raport **„Architektura suwerenności. Logistyka obronna w dobie zagrożenia wojną”** proponuje spojrzenie na bezpieczeństwo państwa przez pryzmat odporności całych łańcuchów wartości. Autorzy przekonują, że skuteczna polityka publiczna powinna koncentrować się na identyfikacji rzeczywistych zależności, eliminowaniu krytycznych wąskich gardeł oraz rozwijaniu zdolności tam, gdzie mają one największe znaczenie dla bezpieczeństwa Polski i regionu.

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].

Materiał pobrany ze strony Instytutu Sobieskiego, sobieski.org.pl[autor].